

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اصول عقده

تدوین:

گروه علمی موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش

انتشارات چتر دانش

۱۳۹۳

عنوان و نام پدیدآور : اصول فقه ۲
 مشخصات نشر : تهران: چتر دانش، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری : ۱۲۷ ص.؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۱۶-۰۴-۷
 وضعیت فهرست‌نویسی : فی‌پای مختصر
 یادداشت : این مدرک در آدرس <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.
 نام گروه آموزشی : موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش
 شماره کتاب‌نامه : ۳۵۶۱۷۵۱

نام کتاب : اصول فقه ۲
 ناشر : چتر دانش
 تدوین : گروه آموزشی موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش
 نوبت و سال چاپ : اول- ۱۳۹۳
 لیتوگرافی : تندیس نقره‌ای
 چاپ و صحافی : تندیس نقره‌ای
 شمارگان : ۱۰۰۰
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۱۶-۰۴-۷
 قیمت : ۸۵۰۰ تومان

مرکز پخش: تهران - خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - کوچه نوروز - پلاک ۱
 تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۷۸۹۱۵ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۸۹۰۵۹
 پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com
 کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

فهرست

۶	* گفتار سوم.....
۶	تشریح مراتب دریافت علم.....
۶	بخش اول.....
۶	طلع.....
۸	ذات و ودن حجیت قطع.....
۹	حجی معذرت و منجزت.....
۱۰	بطه علم و تکالیف.....
۱۵	بخش دوم.....
۱۸	ظن.....
۱۸	بخش سوم.....
۲۹	شک (از درجات و مراتب دریافت علم نزد بشر).....
۲۹	اصل مثبت.....
۳۶	* گفتار چهارم.....
۳۷	اصول اربعه عملیه.....
۳۷	بخش اول.....
۳۷	اصل برائت.....
۴۲	ارزیابی ادله برائت در سنت.....
۴۸	بخش دوم.....
۴۸	اصل احتیاط (اشتغال).....
۵۲	بخش سوم.....
۵۲	اصل تخییر.....
۵۴	بخش چهارم.....
۵۴	اصل استصحاب.....
۷۰	نمونه سوالات کلیات.....
۷۰	نمونه سوالات: قطع.....
۸۰	نمونه سوالات: ظن.....
۹۱	نمونه سوالات: شک.....
۹۸	نمونه سوالات: اصل برائت.....
۱۱۱	نمونه سوالات: اصل احتیاط.....
۱۱۴	نمونه سوالات: اصل تخییر.....
۱۱۶	نمونه سوالات: استصحاب.....

سخن قاشر

رشته حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش به عنوان یکی از پرتعدادترین رشته‌های دانشگاهی کشور، گروه زیادی از دانشجویان علوم انسانی را به خود جلب نموده است. دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند. منابع علمی‌یی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان را در آن‌ها قرار دارد، در واقع مجموعه کتب و جزواتی هستند که طی بیان متمادی کمتر تغییر یافته و از صورتی به صورت دیگر تبدیل پیدا کرده‌اند. این در حالی است که نیاز مبرم دانش پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند برای مقابله با انکار است. به این ترتیب ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند از رفیع‌ترین‌های علمی دانشجویان این رشته و نیز رشته‌های قریب به حقوق، شد. بدین جهت از گذشته مورد توجه قرار گیرد. کتبی که از یک سو، روزآمدی و از سوی دیگر تناسب با نیاز دانش پژوهان در آن‌ها، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده قرار گرفته باشد. موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش به عنوان مجموعه‌ای پیشگام در نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های موثری در همراهی با دانشجویان رشته حقوق بردارد. این موسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تعالیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، اقدام به تولید آثار و نمایی که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است که در این مسیر، بتواند با ارائه خدمات درخشان ساینده‌ای‌های خود را به اثبات رساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

پیشگفتار

مقدمه

فخر به اینکه اصول فقه از جمله علوم استدر اکی و استنباطی است. تفهیم مطالب آن نیازمند تعمیق دانشجویان در اصطلاحات و واژه‌های تخصصی این علم و نیز یادگیری مباحث آن به صورت سلسله مباحث تهیه شده از سوی علمای این علم، در کتاب منار علمی موجود می‌باشد. علمای اصولی با درک صحیح این مطلب و تألیف ارزشمند خود سعی در رعایت این مطلب مهم نموده و بر این اساس غالب کتاب را حول به نوعی مبسوط بوده و تطویل کلام را در پی دارد. لذا تلخیص کتاب اصول جهت مدیریت زمان و نیز نکته‌گزینی و بیان نحوه تست‌یابی از مطالب آن برای دانشجویان بسیار مشکل و برخی مواقع موجب درج ناقص مطلب اصولی در کتاب‌های آسان‌ساز و تلخیص می‌شود. لذا توصیه به کلیه دانشجویان عزیز این است که جهت اجتناب از هر گونه آسیب علمی به آموخته‌ها و یافته‌های این حوزه در این کتاب به کتب تلخیص از جمله کتاب حاضر ابتدا مرجع و منبع علمی اصلی (در کتاب حاضر کتاب سید محمد صدری) را مطالعه و مطالب را فرا گرفته و سپس جهت مراجعه به بحث مهم کتاب که احتمال آزمون آن بیشتر می‌باشد، کتب تلخیص (منبع آزمون) اصول فقه ۲ رشته حقوق دانشگاه پیام نور از بخش دوم صفحه ۹۳ کتاب آقای سید محمد صدری مشخص شده است، لذا تلخیص حاضر و نیز سؤالهای درج شده بر این اساس تهیه و تدوین شده است. مراجعه نمایند. در نهایت از همکاران و یارین محترم موسسه چتر دانش و نیز کارکنان زحمتکش آن که در تدوین و چاپ این کتاب حاضر اینجانب را یاری دادند صمیمانه سپاسگزارم.

مسلم یعقوبی

خرداد ماه ۱۳۹۳

در این گفتار سخن را از تعریف و تشریح مراتب دریافت علم که از ابداعات شیخ مرتضی انصاری در اصول فقه نوین می‌باشد آغاز می‌کنیم و سپس به تبیین اصول عملیه اربعه خواهیم پرداخت.

گفتار سوم: تشریح مراتب دریافت علم

مراتب دریافت علم

- قطع
- ظن
- شک ← در اصول بدان اعتنا نمی‌شود..
- وهم

بخش اول: قطع
به معنای یقین، حالت درونی است که انسان در آن حالت به باور چیزی می‌رسد.
از نظر منطقی: احصای قطع نمی‌رود.

حالات درونی

- شرم
- خشم
- شادی

همه از مراحل یقین هستند.

مشهور اصولیین معتقدند تبعیت از قطع واجب است و شارع هم نمی‌تواند حجیت قطع را سلب کند بلکه شارع فقط می‌تواند راهی سیدن به قطع را بیان کند.
مثل شارع گفته: نص قرآن حجت است.
انواع معانی حجت

(- لغوی: دلیل)
(- منطقی: برهان)
(- اصولی: بر دو معناست)

- حجت به معنای اخص (اماره و دلیل)
- حجت به معنای اعم (معذرت و منجزیت)